

SINGURA ȘANSĂ

Liviu Cangeopol

Oricât de lipsiți de spirit practic ar fi românii, imensa enciclopedie a criticii post-ceaușiste care se scrie sub ochii lor tinde să sufoce, prin inutilitate, ultimele speranțe de redresare rapidă. În afara soluțiilor realiste, corul nemulțumirii naționale nu este decât utila diversiune pe care strategii răului românesc o speculează cu abilitate. Din nebuloasa frustrărilor trebuie extrasă esența rezolvării practice.

Pentru a face posibilă rezolvarea fenomenului, e nevoie de înțelegerea mecanismului de funcționare. De ce este România gazda atâtor fapte comise în detrimentul colectivității de un număr relativ redus de caractere biceșnice? O explicație preliminară ar fi dată de simplitatea formulei: "pentru că este cu puțință". Lucrurile se întâmplă datorită condițiilor care le permit. Premisele care determină cauzalitatea actelor individuale sunt exterioare și interne, altfel zis, cadrul juridic și cel moral.

Recent, un cunoscut filosof al scenei române a indicat drept origine a răului social precaritatea Constituției. Ca lege supremă în cadrul căreia este forțată permisivitatea multiplă de funcționare a societății, Constituția ori răstălmăcirea ei este una din rațiunile existenței răului. Limitările Constituției României rezidă nu în cele prevăzute, ci în omisiuni. Așa cum lipsa rațiunii naște monștri și cea a informațiilor duce la ficțiune, orice scăpare a legii duce la umplerea golului prin... fărădelege.

În caz că definiția binelui colectiv se rezumă la prezervarea ierarhiilor actuale, doar pentru că tulburarea lor ar isca seisme sociale, este o definiție viciată, care nu se referă decât la un "bine" prezent și aproximativ, și nicidecum la unul permanent și real. Caracterul absolut al legii derivă din crearea condițiilor propice înfloririi membrilor societății fără a deranja, direct ori indirect, alți membri ai societății. Caracterul relativ al legii derivă din respectarea ei fără nici o abatere.

În România zilelor noastre este un lucru comun ca protagoniștii taberelor politice să-și arunce public în cap zăoalele diferitelor fapte murdare, fără a le trece o clipă prin minte că... toți sunt în afara legii (fie prin calomnie, fie prin înfăptuire ori obstrucționarea justiției). Și totuși, clasa politică nu este zdruncinată. Președintele patriei a declarat deunăzi că există indivizi corupți care, pentru a aproviziona cu energie o unitate economică, au pretins bunuri necuvenite în valoare de milioane de dolari. După cum e bine știut, toate aceste prețuri sunt plătite de membrii societății aflați la baza piramidei. Scandal după scandal și jumătate de dezvăluire după jumătate de dezvăluire, sumele pagubei ajung la cifre astronomice, în proporție inversă cu nivelul de trai al omului de rând. Prin faptul că lumea nu iese în stradă să radă din temelii câteva centre ale corupției (ceea ce ar fi ilegal), România este plasată ea însăși... dincolo de lege.

Pentru realizarea acestei stări de lucruri, o contribuție consistentă este asigurată de caracterul maladiv al industriei critice. În primul rând, profesioniștii gâlcevei lovesc în tot ce mișcă, dar fără a se îndepărta o clipă de aparența efectelor. Cauza este eludată de fiecare dată cu grijă. N-o să aflați de la nimeni că unul din motivele majore ale răului românesc este persistența structurilor Securității, fie pentru că nimeni nu va îndrăzni să rostească acest adevăr, fie că nimeni nu-l va populariza, în caz că ar fi rostit. Puțini sunt dispuși să vadă în spatele păruielelor actuale firele care duc în subsolurile Securității.

Mercenarii lucrului criticat au creat o perdea de insulte isterice, de demonstrații iraționale și de eludări paranoice în spatele cărora nu mai este perceput adevărul. Care adevăr? Cel relevat de răspunsul dat la întrebarea: de ce, timp de 18 ani, chiar dacă la cârma patriei s-au perindat mai multe echipe, cancerul continuă să o sufoce?

De regulă, filosofii români au găsit rădăcina neputinței naționale în precaritatea elementului uman. Tocmai ei, atât de sensibili la fenomenul cultural. Credeți că prin naștere un italian este mai bun decât un român? Devine un copil din Ferentari luat de mic și crescut într-o familie de muncitori în uzinele FIAT la fel de infractor ca fratele lui rămas acasă la palmat portofele prin metrou? Ne vom opri la un exemplu recent: tânărul Andrei Lucinu, fiul extra-bugetar al fostului ziarist comunist Dumitru Tinu, a fost incitat (a se citit "educat") de un senator român să provoace scandal în incinta forului legislativ când președintele patriei dădea citire unui discurs prin care condamna un regim care nu numai că a comis la vremea lui sute de mii de victime, dar a făcut posibilă și menajeria actuală.

Dacă toți factorii decizionali sunt corupți, fie aflându-se într-o tabără, fie în cealaltă ori la mijloc, în categoria ziarștilor, care ar fi mecanismul care să facă posibilă înlăturarea lor? După cum se prezintă evidențele, situația nu are ieșire, pentru că, așa cum s-a mai susținut, nu există un nucleu de curățenie și decență în jurul căruia să se poată coagula soluția însănătoșirii României.

Teoretic, în acest punct al demonstrației, putem abandona factorii exteriori și ne putem întoarce la premisele interne. Societatea este reglată de sistemul juridic, dar este formată din indivizi care, prin ei înșiși, îl pot respinge sau îmbunătăți. Un factor, amintit mai sus, ar fi educația. Este capabil un sistem corupt să formeze elemente necontaminate, în stare să refacă drumul invers al procesului de pervertire? Nu la nivel de mase.

Știu că demonstrația ar cere mult mai multe exemplificări și sprijin științific, dar, în lipsa lor, zeci de ani de mizerie suplinesc bibliografia. Singura șansă a României este o perfuzie venită dinafara celor prezente. În mod normal, gândul ar duce la instituția bisericii. Dar, abandonând menirea de a face din niște păcătoși oameni mai buni, Biserica este coruptă și ea. Prelații ei militează pentru redobândirea bunurilor confiscate de comuniști, în loc să deplângă prăbușirea omului în imoralitate, cât și pentru ascunderea trecutului infam al unei importante părți a clerului. Prelații au ajuns să închidă ochii la fărâdelege și să propovăduiască bunăstarea și minciuna.

Românii au așteptat de când se știu salvarea din afară. Parțial, au și dobândit-o: au scăpat de comunism, au fost adoptați de europeni, au venit, în sfârșit, și americanii. Cu toate acestea, se comportă mai nebunește ca niciodată, valorile sunt mai răsturnate ca nicicând, cei răi îi batjocoresc pe cei buni mai violent ca pe vremea comunismului. Cine să ne mai salveze? Pe cine să mai înduioșăm? Ce miracol să se întâmple? Să nu vă zică unul: Atunci să primiți toate binecuvântările, când vi le va aduce pe tavă cineva!

Salvarea nu poate veni decât din interior. Vorbim cumva de doctrina lăsată de Isus Cristos apostolilor? Poate, dar în limbi diferite. Dar dacă pentru a deveni mai bun trebuie să ajungi la conștiința sacrificiului pe cruce, dacă a deveni fiul adevărului înseamnă să ieși din minciună, să nu-și mai urăști fratele, ci doar să încerci să-l îndrepti, să nu mai furi, ci doar să muncești, să nu trăiești într-o destrăbălare continuă, ci în cumpătare, singura șansă de redresare a ta, personal, și a României pe care o iubești, de care îți pasă, pe care nu ai vrut s-o părăsești chiar când erai în măsură să o faci, singura posibilitate de renaștere spirituală și morală, cu tot ce decurge de aici, este *neoprotestantismul*. Știu: este un cuvânt lung, cu un înțeles pervertit de Securitate și colaboratorii ei, voluntari sau inconștienți. Drumul este încă și mai lung. Cu atât mai dificil cu cât dușmanul zace în fiecare din noi.

Altfel, răspunde tu la această întrebare: cum ar fi cu puțință ca un bolnav să nu-și dorească însănătoșirea dacă un diavol pervers nu-și va fi făcut sălaș în el?

15 Martie 2007